

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora

DUS-II.055.21.2024.CG

Warszawa, dnia 2024-08-07 r.

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję z dnia 19 maja 2024 r. w sprawie prawa do korzystania ze składek ZUS przez emerytów mundurowych, Departament Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie przedstawia, co następuje.

Sprawa dokonania zmian w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dotyczących funkcjonariuszy służb mundurowych świadczących pracę po zwolnieniu ze służby jest zagadnieniem, które pojawia się zarówno w petycjach kierowanych do sejmowej czy senackiej komisji petycji, jak również w wystąpieniach indywidualnych, kierowanych do resortów odpowiedzialnych za kształtowanie rozwiązań w zakresie zbiegu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, zarówno do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Obrony Narodowej jak i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także Ministerstwa Sprawiedliwości. Jest to także stale przewijający się temat w interpelacjach i zapytaniach poselskich, zarówno w tej kadencji, jak i w poprzednich kadencjach Sejmu RP.

Istota problemu sprowadza się do tego, że wśród funkcjonariuszy służb mundurowych, wśród żołnierzy zawodowych, którzy korzystają z zaopatrzenia emerytalno-rentowego przewidzianego dla tych grup zawodowych, można wyodrębnić dwie zasadnicze grupy według kryterium daty przyjęcia do służby. Tych funkcjonariuszy, którzy służbę rozpoczęli od 1 stycznia 1999 r. i później oraz tych funkcjonariuszy, którzy służbę rozpoczęli przed 1 stycznia 1999 r. Zróżnicowanie występuje w zakresie, po pierwsze, sposobu uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Po drugie, na ustanowieniu określonych reguł zbiegu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych (mowa tutaj w szczególności o emeryturze). W przypadku funkcjonariuszy, którzy rozpoczęli służbę od 1 stycznia 1999 r., mamy do czynienia z zasadą pełnej odrębności obu systemów. To znaczy można nabyć emeryturę i tę emeryturę pobierać w obu systemach, zarówno emeryturę mundurową (tj. emerytura policyjną, wojskową), jak również emeryturę powszechną. Wynika to z tego, że co do zasady do tych okresów, z których budowana jest podstawa wymiaru emerytury mundurowej, w stosunku do tej grupy funkcjonariuszy nie uwzględnia się okresów tak zwanej pracy cywilnej.

Inna jest natomiast sytuacja w przypadku funkcjonariuszy, którzy rozpoczęli służbę przed 1 stycznia 1999 r., czyli przed reformą polskiego systemu emerytalnego. Ci funkcjonariusze mogą pobierać co do zasady jedną emeryturę, przy czym okresy pracy

cywilnej podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu wysokości emerytury mundurowej, jednak tylko w określonym zakresie do maksymalnej podstawy wymiaru i według zróżnicowanych wskaźników. Ponieważ osoby te po nabyciu prawa do emerytury mundurowej podejmują aktywność zawodową, która wiąże się z podleganiem ubezpieczeniom społecznym i są za nich odprowadzane składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, to ta grupa byłych funkcjonariuszy, czuje się pokrzywdzona w takim znaczeniu, że część z nich pomimo, że nabywa prawo do emerytury powszechnej, to nie jest im ta emerytura wypłacana. To prawo jest bowiem ustalane i ustalana jest wysokość emerytury, a jednocześnie ze względu na obowiązujące reguły zbiegu, zgodnie z art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ta emerytura powszechna jest z reguły zawieszona, ponieważ jest niższa niż emerytura mundurowa. Powstaje więc poczucie, że odprowadzanie składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych nie służy w przyszłości zwiększeniu wysokości pobieranych świadczeń, ponieważ okresy pracy cywilnej nie są uwzględniane do wymiaru emerytury, gdyż wysokość emerytury mundurowej nie zwiększa się po osiągnięciu maksymalnego jej pułapu, a jednocześnie, mimo nabycia prawa do emerytury powszechnej, osoby te takiej emerytury nie mogą pobierać ze względu na obowiązujące reguły zbiegu.

Zagadnienie to jest zagadnieniem złożonym, zarówno od strony prawnej, jak i od strony ekonomicznej, gdyż wszystkie rozstrzygnięcia, które Rząd podejmuje w odniesieniu do systemu emerytalnego (be względu na fakt, czy to jest to system powszechny, czy są to systemy szczególne, w których obecni są funkcjonariusze i żołnierze zawodowi) wiążą się z decyzjami ekonomicznymi, mającymi wpływ na wydatki po stronie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w odniesieniu do systemu powszechnego, a także budżetu państwa (w szczególności w stosunku do systemów mundurowych).

Niemniej jednak w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej problem ten jest dostrzegany. Dostrzegana jest również jego złożoność i kierunkowo Ministerstwo chciałoby we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w zakresie funkcjonariuszy służby więziennej z Ministerstwem Sprawiedliwości, któremu podlega Biuro Emerytalne Służby Więziennej, podjąć prace, które umożliwiłyby uwzględnienie w jakimś zakresie postulatów zgłaszanych przez środowiska mundurowe, w taki sposób, ażeby ograniczyć poczucie pokrzywdzenia związanego z wkładem tych osób do systemu powszechnego, za który obecnie nie otrzymują zwiększenia wysokości pobieranych świadczeń.

Jednocześnie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pragnie zastrzec, że możliwe są różne techniki legislacyjne osiągnięcia tego celu. Z jednej strony możliwa jest bowiem modyfikacja reguł zbiegu prawa do emerytury powszechnej i emerytury mundurowej. Istnieje też możliwość wprowadzenia zmian w ustawach zaopatrzeniowych, które by umożliwiły na przykład w większym stopniu uwzględnianie okresów pracy cywilnej w wysokości emerytury mundurowej.

Na tym etapie należy przyjąć, powyżej zarysowane kierunki działań, jedynie jako potencjalne możliwości zmiany funkcjonujących rozwiązań. Są to bowiem zagadnienia szczegółowe, które wymagają pogłębionej analizy prawnej i finansowej. Jednocześnie są one kreślone w przestrzeni, wyznaczonej przez normy obowiązującej konstytucji, przez zasadę równości, zasadę sprawiedliwości społecznej oraz konstytucyjne prawo do zabezpieczenia społecznego. Niemniej jednak Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej deklaruje zaangażowanie w takie prace – współpracę z pozostałymi resortami, które odpowiadają za grupy, które korzystają z zaopatrzenia emerytalno-rentowego.

Mając powyższe na uwadze, Departament uprzejmie informuje, że na posiedzeniu sejmowej

Komisji do Spraw Petycji w dniu 25 kwietnia 2024 r., która rozpatrywała petycję nr BKSP-144-IX-775/23, dotyczącą tego zagadnienia, przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zadeklarowali podjęcie wspólnych prac nad tym zagadnieniem.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/